Kultura Tago 2023 Mastriĥto

la 24-an de junio

Programo

10:30 – 11:00	Akcepto en la Presarta Muzeo kun kafo/teo kaj kuko (Jodenstraat 12)
11:00 – 12:00	Gvidado tra la Presarta Muzeo
12:00 – 13:30	Promeno tra Mastriĥto
13:30 – 14:30	Tagmanĝo ĉe **"De Preuverij" (Kakeberg 6)**
14:30 – 16:00	Promeno al Athos
16:00 – 17:00	Kafopaŭzo en **Athos (Athoslaan 12a)**
17:00 – 18:00	Koncerto Abel Massiala
18:00	Fino de la programo
18:00 – 20:00	Vespermanĝo (laŭvola)

Promeno

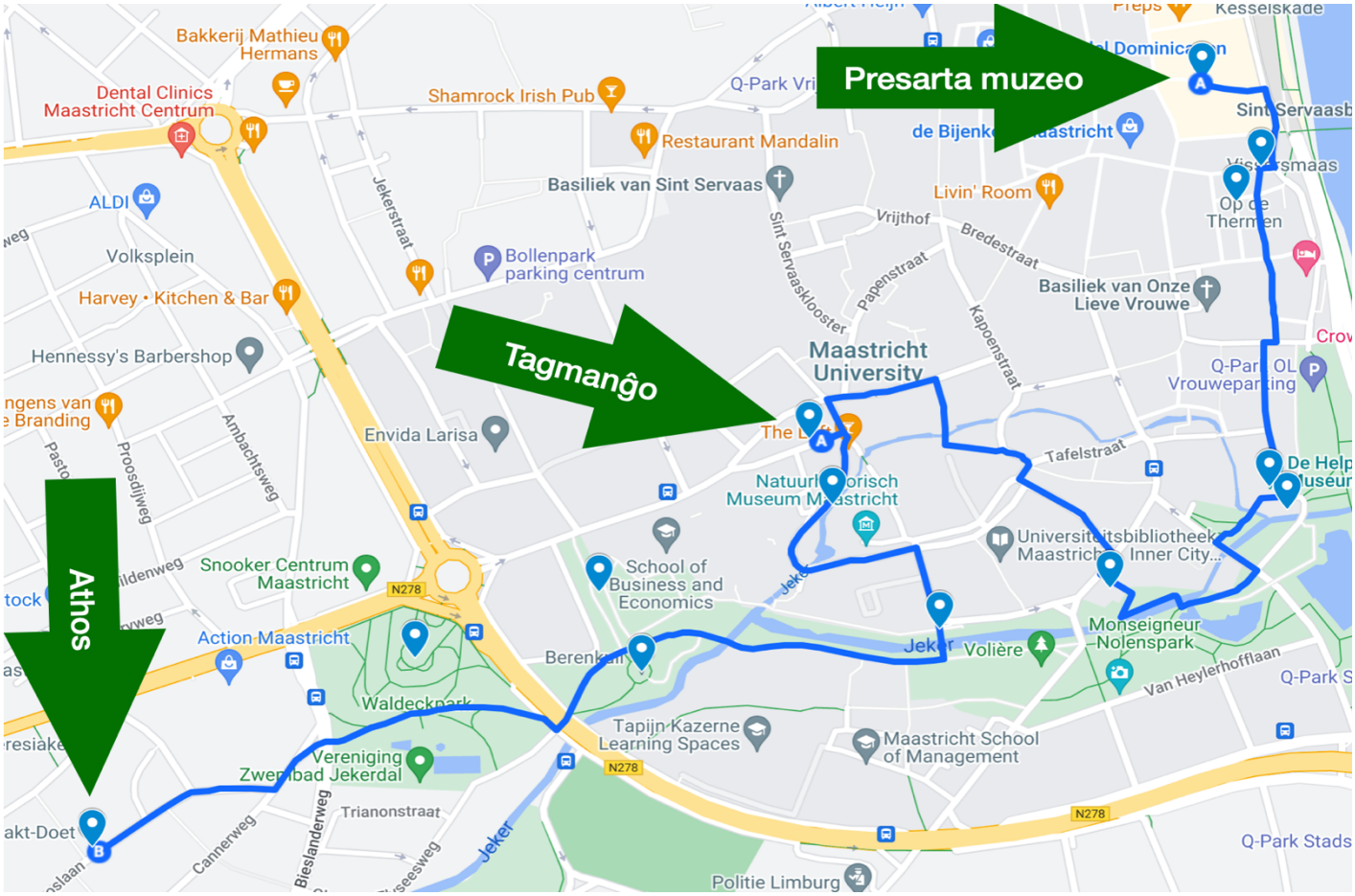

1. Iru ekde la Presarta muzeo al la direkto de la Mozo
2. Iru dekstren, tra la Kesselkade

Ponto de Sankta Servazo

En la dialekto de Mastriĥto: *Aw brögk* (malnova ponto). Ĝis 1932 simple *Ponto de la Mozo*. Oni nomiĝis la ponton al la kvarjarcenta biskopo Sankta Servazo de Mastriĥto. Oni konstruis

la ponton inter 1280 kaj 1298 kaj oni konsideras la ponton la plej malnovan ponton en Nederlando.

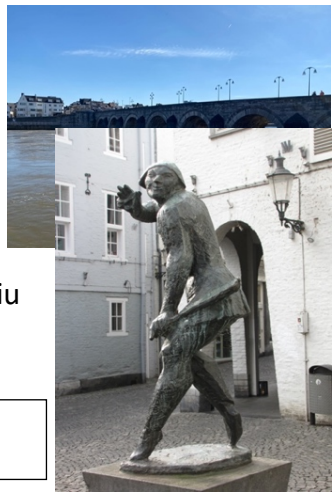

3. Iru rekten ĉe la vojkruciĝo, tra la Vissersmaas
4. Transiru la placeton al la Stokstraat

Mestreechter geis (1962)

Skulptisto Mari Andriessen provis kapti la animon de la MastriĤtanoj en ĉi tiu skulptaĵo. “Geis” signifas spiriton aŭ karakteron.

5. Iru en la Stokstraat dekstren ĉe kafejo Moriaan
6. Transiru la Morenstraat al Op de Thermen

Op de Thermen

Ĉi-sube troviĝas la restantoj de roma bandomo, kiu havis gravan rolon kiel renkontejo por militistoj, vojaĝantoj kaj loĝantoj de romaj *villae*. La tuta konstruaĵo havis verŝajne kaldarion (varmakva banejo), tepidejon (varmaera ĉambro), frigidarion (malvarmakva banejo), vestoĉambron, sportejon kaj butikon. Oni povas vidi la konturojn de la bandomo en la pavimo.

7. Iru reen per la sama vojo, poste iru rekten kaj daŭrigu tra la Stokstraat

La Stokstraatkvartalo

La plej malnova parto de la urbo, dum la Mezepoko, la Stokstraat estis tre vivanta strato kun multaj komercistoj kaj ankaŭ ‘badstoven’ kiuj estis uzataj kiel bordeloj. Dum la 17-a kaj 18-a jarcentoj, la Stokstraat denove prosperis. Multaj laborejoj kaj grandaj burĝodomoj, kun dometoj por la servistoj aperis.

Multaj kamparanoj esperis trovi laboron en MastriĤto dum la Industria revolucio. Pro ĉi tio la urbo iĝis troloĝata kaj la Stokstraat iĝis kvartalaĉo. Ĝis 1950 la Stokstraatkvartalo estis tre malriĉa, kaj estis multaj problemoj kun prostitucio, drinkado kaj sociaj problemoj. Nun la Stokstraat estas tre ŝika butika strato.

Onze-Lieve-Vrouwebasiliek

Slevrouwe en la MastriĤta dialekto. Romanika preĝejo el la 11-a kaj 12-a jarcentoj. Jam en la 5a jarcento troviĝis ĉi tie kristana preĝejeto, kiu verŝajne estis la plej malnova kristana preĝejo en Nederlando. Pierre Cuypers (konata de la Rijksmuseum - Regna muzeo kaj la Centra stacidomo en Amsterdamo) renovigis la preĝejon inter 1886 kaj 1916.

8. Je la fino de la Stokstraat, iru kelkajn metrojn dekstren, poste iru maldekstren tra la Sint-Bernardusstraat.
9. Iru rekten al la Helpoort

Helpoort (Infera pordo)

Konstruita en la 13-a jarcento kaj la plej malnova urbopordo kiu ankoraŭ ekzistas en Nederlando. La pordo estas parto de la unua Mezepoka Urbomurego de MastriĤto. La nomo verŝajne devenas de la domo *In de Helle*, kiu estis la nomo de multaj forĝejoj kaj bakejoj.

10. Iru tra la Helpoort kaj iru tuj dekstren
11. Transiru la ponteton
12. Prenu la maldekstran vojeton

La Jekero

La Jekero estas ĉirkaŭ 55 km longa kaj fontas en Lens-Saint-Servais, Belgio. La Jekero fluas en Nederlandon ĉe la Kastelo Neercanne. La Valo de la Jekero kaj la Monto de Sankta Petro estas parto de la Reto Natura 2000. Ĉi tie en Mastriĥto, la jekero enfluas en la Mozon. La Jekero estis grava ĉar tanejoj kaj la drapofabrikoj povis uzi la akvon, kiu estis relative pura. La Jekero iĝis tre malpura dum la 19a jarcento.

13. Iru maldekstren tra la Begijnenstraat

Tabulo por André Rieu

Ĉi tie en la Begijnenstraat loĝis la violonisto André Rieu dum siaj junaj jaroj. En majo 2015 la urbo honoris lin per ĉi tiu tabulo por lia 65a naskiĝtago. Bonvolu ĝoju la tabulon, ĉar ĝi kostis 12.720 eŭrojn.

14. Iru al la pordo Waerachtig, sed iru dekstren antaŭ la pordo
15. Iru tra la Molenhofpad
16. Transiru la stretan ponteton/kluzeton
17. Iru post la dua ponteto dekstren, en la direkto de la blanka domo

La Leeuwenmolen

Akvomuelilo el 1694. Sur la fasado estis ŝtona skulptaĵo de leono. La Leeuwenmolen estis interne de la fortikaĵoj la plej granda akvomuelilo de la Jekero. La Leeuwenmolen estis en grupo kune kun du aliaj akvomueliloj. La mueliloj estas tre proksimaj, kio estis fonto de konfliktoj dum sekaj sezonoj. La solvo estis: alterne muelis la mueliloj ĉe la deksta flanko kaj la muelilo ĉe la maldekstra flanko. Oni ne plu uzis la akvomuelilon post 1956 kaj la konstruaĵo iĝis loĝdomo.

18. Tra iru la domon kaj iru dekstren tra la Sint-Pietersstraat, sed iru tuj poste maldekstren tra la Kleine Looierstraat
19. Iru dekstren ĉe la vojkruciĝo ĉe la Grote Looierstraat kaj tuj poste iru maldekstren

Hertogsmolen, Looierspoort kaj la Unua Mezepoka Urbomurego

La Hertogsmolen estis unu el la akvomueliloj en Mastriĥto. Ĉe la fasado de la Grote Looierstraat 4 oni povas vidi fasadoŝtonon el 1734. Oni renovigis la muelilon en tiu jaro.
La Looierspoort (pordo de tanistoj) el la 13-aª jarcento estis parto de la Unua Mezepoka Urbomurego. La pordo estis plurfoje renovigita, sed perdis sian militan funkcion en la 17-a jarcento. Oni detruis la pordon en 1772. En 1229, la Duko de Brabant donis permeson konstrui ŝtonan muregon ĉirkaŭ la urbo. Antaŭe jam ekzistis remparo el tero. La urbomurego havis tridek pordojn, de kiu troviĝis ses ĉe la bordo de la Mozo. Nur la Helpoort ankoraŭ ekzistas. Ekster la urbo ekestis domoj por kiuj oni konstruis la Dua Urbomurego ekde 1375.

20. Iru tra la Klein Grachtje preter la Unua Mezepoka Urbomurego
21. Sekvu la vojkurbon rekten
22. Je la fino, iru dekstren tra la Lenculenstraat

23. Iru maldekstren ĉe trinkejo *Tribunal* tra la Ezelmarkt

Ezelmarkt (*azenobazaro*)
Verŝajne neniam oni vendis azenojn ĉi tie. La nomo devenis de la kampo Ezelendries aŭ la mezepoka vorto *eselen*, kiu signifis bati la drapojn. Tanistoj laboris kaj loĝis ĉi tie ĝis la malfrua 19a jarcento.

24. Iru dekstren ĉe kafejo *Au coin des bons enfants*
25. La Preuverij (la gustumejo), kiu estas nia paŭzejo, troviĝas ĉe la dekstra flanko de la strateto.

PAŬZO

26. Iru reen al la Ezelmarkt
27. Iru dekstren tra la Bonnefantenstraat

Huis op den Jeker
Ne estis multe da loko por konstrui inter la muregoj, do kelkfoje oni konstruis domojn super la rivereto. La Huis op den Jeker (Domo super la Jekero) estas tipa ekzemplo de la arĥitektura stilo Maaslandse Renaissance. Al la maldekstra flanko de la domo troviĝas fekodometo.

28. Ĉirkaŭiru la muzikan lernejon kaj sekvu la vojkurbon maldekstren

Conservatorium Maastricht
En 1882 oni fondis la Stedelijke Muziekschool (Urba Muziklernejo) kaj la Stedelijk Orkest (la Urba Orkestro, poste la Limburgs Symfonie Orkest). En 1956 oni akceptis la lernejon kiel konservatorion. Ĉi tiu konstruaĵo estas konstruita en 1961. Pro tio oni bedaŭrinde detruis la malnovan Molen van Dolk, kiu estis akvomuelilo kaj fabrikejo en kiu troviĝis la unua vaporomaŝino en Mastriĥto. La konstruaĵo estas parte konstruita super la Jekero, kaj la arĥiktektura stilo devis konformi al la aliaj konstruaĵoj. Ĉu la arĥitekto suksesis laŭ vi?

29. Iru tra la Heksenstraat preter la Natuurhistorisch museum (Naturhistoria Muzeo)

Natuurhistorisch Museum Maastricht

Fondiĝis en 1912 en iama monaĥejo de la Grauwzusters. En 1920 la konstruaĵo estis renovigita kaj la arĥitekto Willem Sprenger planis botanikan ĝardenon, kiun Mien Ruys renovigis en 1940. La muzeo estas internacie konata pro diversaj fosilioj el la Kretaceo, kiel ostoj de dinosaŭroj kiuj vivis en la maro: la Mozosaŭroj.

En 1998, oni malkovris grandan fosilion en la ENCI-minejo en la Monto de Sankta Petro, kiu oni kromnomis *Bèr*, tipa Mastriĥta nomo. Pro manko de spaco, oni konstruis dometon el vitro por ekspozicii ĝin.

30. Iru tra la De Bosquetplein kaj iru dekstren tra la Zwingelput.

31. Transiru ‘Dua Urbomuregon’ per la Nieuwenhofpoortje kaj transiru la ponteton
32. Iru dekstren

Tapijnkazerne

Ĉi tiu milita kazerno el 1916, nun parto de la universitato de Mastriĥto, havas ankaŭ loĝejojn por la kazernestroj. Al la antaŭa fronto troviĝas monumenton kiu honoras Generalon Dibbets, kiu havis gravan rolon post la divido de Nederlando kaj Belgio. Li sukcesis konservi la urbon por Nederlando.

33. Iru dekstren, transiru la ponton
34. Iru preter la Urbomurego

Ursokavo – De Halfautomatische Troostmachine

Por allogi pli da turistoj, la urbo aĉetis en Germanio du ursojn kiuj nomiĝis Max kaj Polla. Oni nutris ilin ĉefe per pano kiun oni ne plu povis vendi. La du ursoj suferis pro seriozaj kaj doloraj malsanoj kaj paralizoj. En 1950 oni aĉetis novajn ursojn, kiuj oni nomis denove Max kaj Polla. Ĉi tiu paro ricevis tri idojn kaj la kaĝo iĝis tro malgranda. Tial oni konstruis en 1970 ĉi tiun foson el betono. Ankaŭ ĉi tiu foso estis tro malgranda por kvin ursoj, sed la situacio ne ŝanĝiĝis ĝis Max kaj Polla translokiĝis en 1982 al la bestoĝardeno en Zwartberg, Genk en Belgio. Dum la okdekaj jaroj oni pli kaj pli kritikis la situacion. Du el la tri lastaj ursoj (Cor kaj Sjakkie) mortis en 1992 kaj 1993. La lasta urso, Jo, translokiĝis en 1993 al la Ouwehands Dierenpark en Rhenen kaj li mortis tie en 1997.

Dum multe da jaroj, la kavo estis malplena kaj la komunuma konsilantaro multe diskutis. Ili finfine decidis por artoverko memore al la ursoj. Artisto Michel Huisman konstrukciis la artoverkon kiu nomiĝas la *Halfautomatische Troostmachine* (la duon-aŭtomata konsola maŝino): kiu estas omaĝo al estingiĝintaj bestaj specioj. La centra figuro devis esti urso, sed Huisman anstataŭis ĝin per Ĝirafo. Multaj Mastriĥtanoj protestis kontraŭ tiu decido.

La artoverko estis finita en 2001 kaj vandaloj plurfoje damaĝis ĝin. La ursokavo kaj la nuna artoverko estas jam dum jardekoj temo de diskutado.

Statuo de d’Artagnan

Charles de Batz de Castelmore, Grafo de Artagnan, estis la ‘unua musketero’ en la armeo de la Franca reĝo Ludovika la 14-a. Li kondukis unu el la regimentoj dum la Sieĝo de Mastriĥto en 1673. D’Artagnan iĝis mondfama per la verkisto Alexandre Dumas, kiu uzis la personon en sia verko La tri musketeroj.

35. Iru al la granda vojo pere de la direkto de la semaforoj por piedirantoj
36. Transiru la Prins Bisschopsingel
37. Iru dekstren kaj prenu la vojeton maldekstren tra la Waldeckparko. Sekvu ĉi tiun vojeton por la plej mallonga vojo, aŭ trankvile rondiru tra la parko.

Waldeckpark

En ĉi tiu parko mortis D’Artagnan la 25-an de junio 1673 dum la Sieĝo de Mastriĥto. En la parko troviĝas diversaj artoverkoj kaj monumentoj, kiel la artoverko de Anne Wenzel por D’Artagnan: tiu artoverko ekzistas el tri partoj: mantelo, ĉapelo kaj bukedo da floroj.

38. Iru per la ŝtupareto al la Bieslanderweg kaj transiru la vojon al la Cannerweg
39. Iru deksten tra la Athoslaan
40. Athos troviĝas en la dekstra flanko

CULTURELE DAG MAASTRICHT
24 JUNI 2023

Programma

10:30 – 11:00	Ontvangst in het Drukkunstmuseum met koffie/thee en vlaai (Jodenstraat 12)
11:00 – 12:00	Rondleiding Drukkunstmuseum
12:00 – 13:30	Wandeling door Maastricht
13:30 – 14:30	Lunch bij De Preuverij (Kakeberg 6)
14:30 – 16:00	Wandeling naar Athos
16:00 – 17:00	Pauze met koffie/thee in Athos (Athoslaan 12a)
17:00 – 18:00	Concert Abel Massiala
18:00	Einde programma
18:00 – 20:00	Avondeten (optioneel)

Wandeling

1. Loop vanaf het Drukkunstmuseum richting de Maas
2. Ga naar rechts, over de Kesselkade

Sint Servaasbrug

In het Maastrichts ook wel de *Aw brögk* (oude brug) genoemd en tot 1932 simpelweg de Maasburg, is vernoemd naar de vierde-eeuwse bisschop van Maastricht, Sint-Servaas. De Sint Servaasbrug werd tussen 1280 en 1298 gebouwd en wordt beschouwd als de oudste brug van Nederland.

3. Ga bij het kruispunt rechtdoor, door de Vissersmaas
4. Loop via het pleintje naar de Stokstraat

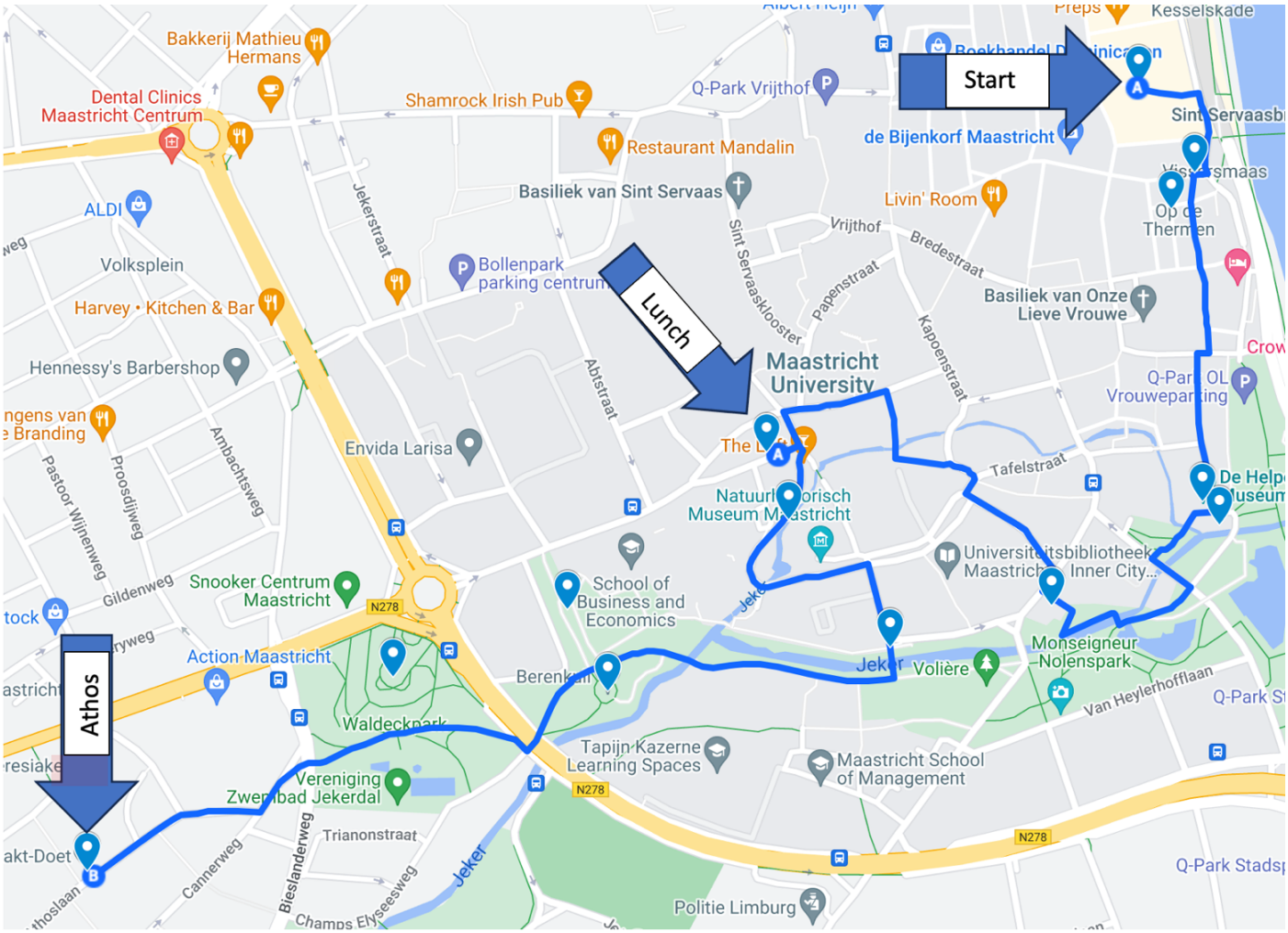

Mestreechter geis
Beeldhouwer Mari Andriessen probeerde de aard van de Maastrichtenaar te vangen in een beeldje. “Geis” staat voor esprit of karakter. Het beeldje werd in 1962 geplaatst.

5. In de Stokstraat ga je bij café Moriaan naar rechts
6. Loop door de Morenstraat naar Op de Thermen

Op de Thermen
Hieronder dit plein bevinden zich de restanten van een Romeins badhuis. Dit badgebouw speelde in de Romeinse nederzetting Mosa Trajectum een belangrijke rol als ontmoetingsplaats voor militairen, reizigers en bewoners van de villae. Het gehele complex bevatte waarschijnlijk een caldarium (warmwaterbad), een tepidarium (lauwwaterbad), een frigidarium (koudwaterbad), kleedruimtes, een sportveld en een winkel. De contouren van het badgebouw zijn zichtbaar gemaakt in het plaveisel.

7. Keer via dezelfde weg terug en ga naar rechts, de Stokstraat verder door

Het Stokstraatkwartier
Dit is het oudste gedeelte van de stad. In de middeleeuwen was de Stokstraat een levendige straat met veel handelaren, maar ook *badstoven* die dienstdeden als bordeel. In de 17e en

18e eeuw kende de Stokstraat een nieuwe bloeiperiode. Er kwamen bedrijfsgebouwen en grote herenhuizen met aan de binnenhoven huisjes voor de bedienden.

Ten tijde van de industriële revolutie in de 19e eeuw hoopten veel bewoners van het platteland werk te vinden in Maastricht. Hierdoor raakte de binnenstad overbevolkt. In de Stokstraat en de omliggende straten werden panden opgekocht door huisjesmelkers die geen onderhoud pleegden. Tot 1950 was het Stokstraatkwartier een arme buurt met veel prostitutie, drankmisbruik en sociale problemen. Nu is de Stokstraat een chique winkelstraat.

Onze-Lieve-Vrouwebasiliek
Ook wel *Slevrouwe* in het Maastrichts. Romaanse kerk uit de 11e en 12e eeuw. Al in de 5e eeuw stond hier een kerkje, dat waarschijnlijk het oudste christelijke kerkje in Nederland was. Tussen 1886 en 1916 werd de kerk gerenoveerd door Pierre Cuypers (bekend van het Rijksmuseum en het Amsterdams centraal station). Net als de Sint Servaasbrug is dit een van de iconen van Maastricht.

8. Loop aan het einde van de Stokstraat een paar meter naar rechts, dan meteen naar links door de Sint-Bernardusstraat.
9. Loopt rechtdoor naar de Helpoort

Helpoort
Gebouwd in de dertiende eeuw en daarmee de oudste nog bestaande stadspoort van Nederland. De poort is onderdeel van de Eerste middeleeuwse stadsmuur van Maastricht. De naam is waarschijnlijk afkomstig van het nabijgelegen huis *In de Helle*, een naam die veel voorkwam bij smederijen en bakkerijen.

10. Loop door de Helpoort en dan meteen naar rechts
11. Ga het bruggetje over
12. Houdt het pad links aan

De Jeker
De Jeker is ongeveer 55 km lang en ontspringt in het Belgische Lens-Saint-Servais. De Jeker stroomt Nederland binnen bij Château Neercanne. Het Jekerdal is onderdeel van het Natura 2000-gebied Sint-Pietersberg. Hier in Maastricht mondt de Jeker uit in de Maas. De Jeker was vooral van belang vanwege de het relatief schone water, dat gebruikt werd voor de leerlooierij en de lakenindustrie. In de 19e eeuw raakte de Jeker ernstig vervuild, waarna delen van de rivier werden overkluisd.

13. Ga naar links over de Begijnenstraat

Plaquette André Rieu
Hier in de Begijnenstraat groeide André Rieu op. In mei 2015 werd hier deze plaquette ter ere van André Rieu's 65e verjaardag onthuld. Uit een WOB-verzoek dat is ingediend door Harrie Bergers, blijkt dat deze plaquette de gemeente maar liefst 12.720 euro heeft gekost. Geniet ervan!

14. Loop in de richting van de poort Waerachtig, maar ga voor de poort naar rechts
15. Loop over het Molenhofpad

16. Ga naar rechts het smalle bruggetje/sluisje over
17. Loop na het tweede bruggetje bij de t-splitsing naar rechts, richting het witte huis

De Leeuwenmolen
Watermolen uit 1694. Op de topgevel stond vroeger een stenen beeld van een leeuw. De Leeuwenmolen was binnen de vesting de grootste watermolen op de Jeker. De Leeuwenmolen lag gegroepeerd met twee andere watermolens. Doordat de molens zo kort bij elkaar lagen, gaf dit aanleiding tot conflicten tijdens droge seizoenen. De oplossing was dat de ene dag molens aan de rechteroever mochten malen en de andere dag de molen aan de linkeroever. Na 1956 werd de molen niet meer gebruikt en in de jaren zeventig werd de moleninstallatie verwijderd en het gebouw gebruikt als woonhuis.

18. Loop onder het huis door en ga naar rechts over de Sint-Pietersstraat maar ga vrijwel meteen naar links door de Kleine Looierstraat.
19. Bij het kruispunt bij de Grote Looierstraat naar rechts en dan meteen naar links (Hertogsmolen, Looierspoort)

Hertogsmolen, Looierspoort en de Eerste middeleeuwse stadsmuur
De Hertogsmolen was een van de molens die Maastricht rijk was. Aan het woonhuis op de Grote Looierstraat 4 is een gevelsteen uit 1734 te zien. In dat jaar werd de molen vernieuwd. De Looierspoort uit de 13e eeuw was onderdeel van de Eerste middeleeuwse stadsmuur. De poort werd diverse malen vernieuwd, maar vanaf de 17e eeuw verloor ze haar militaire functie. In 1229 gaf de hertog van Brabant toestemming om een stenen muur rond de stad te bouwen. Eerder was er al een aarden wal aanwezig. De stadmuur telde in dertien poorten, waarvan zes gelegen aan de Maas. Hiervan is alleen de Helpoort nog over. De Looierspoort werd in 1772 afgebroken. Langs de toegangswegen tot de stad ontstond bebouwing die vanaf 1375 werd ommuurd door de Tweede stadsomwalling.

20. Loop door het Klein Grachtje langs de Eerste middeleeuwse stadsmuur
21. Loop met de bocht mee naar rechts
22. Aan het einde naar links door de Lenculenstraat
23. Bij Café Tribunal naar links over de Ezelmarkt

Ezelmarkt
Hier zijn waarschijnlijk nooit ezels verhandeld. Mogelijk heeft dit plein zijn naam te danken aan het vroegere nabijgelegen weiland Ezelendries of het woord *eselen*, dat middeleeuws Nederlands was voor het slaan en kloppen van lakens. Tot ver in de 19e eeuw woonden en werkten hier veel leerlooiers.

24. Loop naar rechts bij café Au coin des bons enfants
25. Rechts bevindt zich De Preuverij, onze pauzelocatie

PAUZE

26. Loop terug naar de Ezelmarkt
27. Naar rechts door de Bonnefantenstraat

Huis op den Jeker
Binnen de omwalling was weinig plaats om te bouwen. Daarom bouwde men soms over de beek. Het Huis op den Jeker is een typisch voorbeeld van de Maaslandse Renaissancestijl: opgetrokken in baksteen met hardstenen deurlijsten en kruisramen, maar speklagen en hoekblokken van mergel. Aan de zijkant is een *schijthuis* te zien.

28. Loop om de muziekschool met de bocht mee naar links

Conservatorium Maastricht
In 1882 werd besloten tot de oprichting van de Stedelijke Muziekschool en het Stedelijk Orkest (later het Limburgs Symfonie Orkest). In 1956 werd de opleiding erkend als conservatorium. In 1961 werd begonnen met deze nieuwbouw. Helaas is hiervoor de oude Molen van Dolk gesloopt, dat naast een watermolen ook een fabrieksgebouw was. Hier stond de eerste stoommachine in Maastricht. Het gebouw is deels gebouwd over de Jeker en architectuur moest aansluiten bij de omliggende gebouwen in Maaslandse Renaissancestijl.

29. Loop door de Heksenstraat langs het Natuurhistorisch Museum.

Natuurhistorisch Museum Maastricht
Gevestigd sinds 1912 in het voormalige klooster van de Grauwzusters. In 1920 werd het gebouw gerestaureerd en architect Willem Sprenger ontwierp een botanische tuin, die in 1940 werd heringericht als heemtuin door Mien Ruys. Het museum is internationaal bekend vanwege onder andere een aantal belangrijke topstukken uit de krijtperiode, zoals botten van sauriërs die in zee leefden: de Mosasaurussen.

In 1998 werd in de ENCI-groeve in de Sint-Pietersberg een grote, deels intacte schedel met een stuk ruggengraat ontdekt. Dit fossiel kreeg de bijnaam *Bèr,* een typisch Maastrichtse naam. Vanwege plaatsgebrek in het museum werd voor Bèr een glazen paviljoen in de tuin gebouwd.

30. Loop over het De Bosquetplein naar rechts door de Zwingelput.
31. Loop door het Nieuwenhofpoortje door de Tweede Stadsomwalling en loop over het bruggetje
32. Bij de t-splitsing van de paden naar rechts

Tapijnkazerne
Deze militaire kazerne, met dienstwoningen voor de commandant, de hoofdofficieren en de fortificatieopzichter, is gebouwd vanaf 1916. Op 1 oktober 2013 werd de kazerne door de Nederlandse Staat overgedragen aan de gemeente Maastricht. Nu heeft de Universiteit Maastricht het gebouw in gebruik. Aan de voorzijde van kazerne staat een monument ter ere van Generaal Dibbets, die een belangrijke rol heeft gespeeld bij het behoud van de stad voor Nederland, na de splitsing van Nederland en België. Dibbets werd begraven in bastion C van de vesting en dit was het oorspronkelijke grafmonument. In 1927 werd het monument verplaatst naar de Tapijnkazerne, maar de kist met overblijfselen werd daarbij niet aangetroffen, daarom is het nu een cenotaaf, een grafloos monument. Sinds 1966 is het een

rijksmonument. Op 16 mei werd 2006 werd door Gerd Leers en Geert Mak op de oorspronkelijke plek van het graf een naamsteen ter ere van Dibbets onthuld. Deze is te bezichtigen aan de kop van de Boschstraat in het Baron Dibbetspark.

33. Loop naar rechts de brug over
34. Loop langs de stadsmuur

Berenkuil – De Halfautomatische Troostmachine

In 1920 werd het Aldenhofpark verrijkt met een hertenkamp en een vogelkooi. In dat jaar werden ook de beren Max en Polla van het Hamburgs Circus Hagenbeck door de gemeente gekocht om de toeristische aantrekkelijkheid van Maastricht te vergroten. Max en Polla werden gevoerd met onverkochte broden en leden aan ernstige, pijnlijke ziekten en verlammingen. Vanaf 1950 kocht men nieuwe beren die ook weer Max en Polla werden genoemd. Dit koppel kreeg drie jongen en de kooi bleek veel te klein. Daarom bouwde men in 1970 bouwde deze betonnen kuil. Al snel bleek dat ook deze kuil te klein was voor vijf beren. Toch veranderde er niets aan deze situatie tot Max en Polla in 1982 verhuisden naar Zoo Zwartberg in Genk (België). In de jaren tachtig nam de kritiek van dierenactivisten toe. Twee van de drie overgebleven beren (Cor en Sjakkie) overleden in 1992 en 1993. Na bemiddeling van de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming verhuisde Jo, de laatste beer, in 1993 naar Ouwehands Dierenpark in Rhenen, waar hij in 1997 overleed.

Na jaren van leegstand en discussie besloot de Maastrichtse gemeenteraad dat er een kunstwerk moest komen ter herinnering aan de beren. Kunstenaar Michel Huisman ontwierp hiervoor de Halfautomatische Troostmachine: een eerbetoon aan uitgestorven diersoorten. De centrale figuur in het kunstwerk werd in het ontwerp door Huisman vervangen door een Giraf, wat tegen het zere been was van veel Maastrichtenaren.

Het kunstwerk werd voltooid in 2001 en is herhaaldelijk opzettelijk beschadigd. De berenkuil en het huidige kunstwerk zijn al decennia onderwerp van discussie.

Standbeeld d'Artagnan

Charles de Batz de Castelmore, graaf van Artagnan, was de 'eerste musketier' in het leger van de Franse koning Lodewijk XIV. Hij leidde een van de regimenten tijdens het beleg van Maastricht in 1673. D'Artagnan werd wereldberoemd door de schrijver Alexandre Dumas, die de persoon romantiseerde in zijn werk *De drie musketiers*.

35. Loop naar de grote weg richting de stoplichten voor voetgangers
36. Steek de Prins Bisschopsingel over
37. Ga naar rechts en neem het pad naar links door het Waldeckpark. Volg dit pad voor de kortste weg of loop rustig even rond door het Waldeckpark

Waldeckpark

Dit gebied is eeuwenlang het toneel geweest van diverse belegeringen. Dit is de plek waar d'Artagnan op 25 juni 1673 tijdens het Beleg van Maastricht sneuvelde. Het bastion werd naar aanleiding van dit beleg aangelegd om de buitenwerken van de stad te versterken. Dit bastion werd vernoemd naar George Frederik van Waldeck-Eisenberg, militaire gouverneur

van Maastricht van 1679 tot 1692. In het park bevinden zich verschillende kunstwerken en monumenten, waaronder een driedelig kunstwerk van Anne Wenzel voor d'Artagnan dat bestaat uit een mantel, een hoed en een bos bloemen.

38. Loop de trapjes op en steek de Bieslanderweg over naar de Cannerweg
39. Ga de eerste straat naar rechts door de Athoslaan
40. Athos bevindt zich aan de rechterkant